Ч. 740 (13.479). Львів, середа 13. вересня 1933. Poczlowe oprate kaplacono ryczaltem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-43.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Міліонерська забава.

(Кореспонденція з Амер...)

Ню Йорк, 25. серпня 1933.

Американські міліонери мають часом неабияк-які примхи, коли не знають, що зробити з маєтком. До таких примх належить між іншими ставити себе на котурни спасителів людства і сипати грішми на „домашні місії“. Тими домашніми місіями вважають вони нищення католицизму між свіжими імігрантами з католицьких країв.

В Америці ця діяльність оправдується тим, що стара протестантська віра тут підупадає, церкви переходять у руки католиків, багато видних людей з наукового й духовного світа переходить до католицької церкви, а ціла англіканська епископальна церква виказує у своїм нутрі замітне змагання до цілковитої асиміляції з римо-католицькою церквою і так званий „англьо-католицький рух“ стає подібний до колишнього оксфордського руху в старій Англії для збереження релігійного духа серед ісповідників англіканської віри. Дехто пророкує, що за сто літ Америка ціла буде католицькою.

Але хибно булоб думати, що протестантська віра не має оборонців. Саме навпаки. Є тут одиниці, що все посвячують на оборону старої традиції. Недавно в новинках „Діла“ була згадка про книжку Теодора Абела, який виказує, що на вдержання кожної з католицизму на протестантизм наверненої особи треба докладати по 30 дол. річно. Хтож то докладає? — ясно, що не протестанти бідаки, а протестанти міліонери.

Перед якими 30 літами появився протестантський рух серед українців в Америці. Він має цікавий початок. Деякі студенти, що приїхали до Америки, не надавалися до фізичної роботи. Проповідування атеїзму їм знудилося, бо нічого не приносило. Аж якимсь чином заінтересувалася тими студентами протестантська секта і наші студенти нагло стали з Савлів Павлами і почали з апостольською ревністю проповідати вже не безбожництво, лише ворожнечу до своєї прадідної віри, а рівночасно підбивати в еміґрантах зарозумілість, що то „попів не треба“, бо — мовляв — сам може читати й пояснювати собі біблію. Тому, що ніякі збори ні громадські наради не могли відбутися без того, щоби нові апостоли їх не перемінили на біблійні, наш нарід назвав провідників нового руху „байбелниками“ і почав викидати з зібрань.

Цей рух грозив зпочатку поважним замішанням і релігійною війною серед еміґрації, але потім він нагло припинився, бо управителі „домашньої місії“ приловили своїх „місіонарів“ протестантизму на обмані. „Місіонарі“ закладали церкви з чисто українським греко-католицьким обрядом і правили навіть якусь „Службу Божу“ для приєднання наших людей. Але, як цей обман викрився, управителі пресвитеріяльної місії припинили нагло дальші фонди на втримання місіонарів серед українців і тому лише кілька протестантських церков остало з цього великого руху.

Не можу ніяк зрозуміти, яким то способом хтось переконав американських міліонерів про потребу поширення протестантської місії серед українців у Галичині. Американський патріотизм тут ні при чому, бо з української ворожнечі до католицизму в Коломийщині Америка не може зискати нічого. Насувається лише один здогад: що це не українці намовили американських міліонерів до субвенціонування протестантизму в Галичині, а хтось інший. А як уже не було би ніяких посторонніх впливів, то це хіба вислід міліонерських примх, щоби загалом запрятати чимось свій ум.

Але ми, українці, повинні звернути увагу на протестантську місію в Галичині з іншого боку. Треба запитати, в якій властиво цілі піднялися деякі одиниці ширити цей рух. Чи роблять вони це для спасення душі, чи для спасення української нації? Чисто духовна сторона цієї справи не обходить громадянських діячів. Але національно-суспільна сторона мусить нас на зобре заінтересувати. Отже в першу чергу треба провірити методи поширювання нової віри. Серед американської еміґрації ті способи не багато ріжняться від большовицької пропаганди безбожництва та нищення всякого авторитету. Отже, як такими чи подібними способами поширюється протестантизм у Галичині, то це є ще одна з теперішніх египетських язв, які навістили українську землю. Поширювання ненависти й ворожнечі є теж рівнозначне з колишніми релігійними війнами, хочби зі славною 30-л. війною. Чи саме нам, як нації, треба перебути ще й релігійну війну в додатку до ріжних міжусобиць, над тим нехай призадумуються місцеві провідники. Досвід зроблений тут, в Америці, виказує, що релігійні ріжниці викликують більшу ворожнечу ніж усякі інші ріжниці. І хоч прозеліти заслонюються гаслами національними, то на ділі ці гасла кидаються лише для закриття велитенської шкоди, яка повстає з безупинної ворожнечі. Ніколи я не завважав такої особистої нечести, як саме в часі релігійної боротьби. Кривоприсяга в суді в таких випадках це найзвичайніша річ. А чейже відомо, як наш нарід боїться кривоприсяги!

А тепер візьмім чисто економічну справу: Коли приходиться допомогти чи народній установі, чи бідному чоловікові, чи хочби своїй церкві, то не легко витягнути гріш. Але, як прийде до релігійної боротьби, останній цент дає чоловік, доки сам не піде з торбами. А як уже збудують другу, конкуренційну церкву і прийдеться утримувати духовника, то треба тягнутися з останнього, а тоді вже нема мови про жертви на народні цілі. Впарі з тим іде цілковитий переворот у способі думання. Як довго була в громаді одна церква, був спокій, або як був заколот, то хвилевий. А з повстанням другої церкви починається постійна ворожнеча двох таборів, огнище обсуджування тих видних одиниць, що досі приїздили до громади як українці-патріоти, і в першій мірі запит: „А чи він нашої віри?“ — І ми є свідками в Америці відсуджування від української ідеї відсуджується найщиріших людей, засуджених патріотів, лише тому, що вони не хочуть брати участи в релігійній боротьбі або покидати свою дотеперішню релігію.

Коли цим питанням інтересуюся звідси, хоч в рідному краю є кому над цим рухом призадуматися, то роблю це лише тому, що „Твоїм будущим душу я трівожу“. Це тепер може виглядає на забаву, але що то булоб, якби так цей рух обхопив ширший загал? — Тоді ми стратили би з ока першорядні справи, а кинулись би в обійми смертельної боротьби, яка нас самих загризлаб і не треба булоб аж зовнішнього ворога.

Релігійні справи є далеко серіозніші, ніж пересічний чоловік, навіть з вищою освітою, собі уявляє. Америка це типовий край найріжніших вір і сект. Ви читаєте часто про неймовірну толеранцію між усіми церквами. Але не часто читаємо ми, що американська цивілізація цілковито заломлюється, бо майже половина населення лише з імени до тих сект належить, а на ділі це агностики-погани. Супруже життя зруйноване цілковито, родини порозривані, діти без Божого страху виростають як бурян і приїзжий европеєць дивиться на них як на російських воєнних „вовченят“. Ось причина, чому віруючі люди й суспільні обсерватори приходять до висновку, що як Америка має врятуватися, то стане католицькою за сто літ, або цілком здичіє.

А коли такі погляди чується саме в протестантській Америці від протестантів пасторів, суддів, лікарів, суспільних діячів, то мимохіть виринає питання: пощож поширяти сектанство серед українців, коли протестантизм і так не втримується?

Відповідь хіба одна: Це міліонерська забава на велику скалю. А тоді треба таки піти за жабами з байки Езопа й сказати:

„Не кидайте в нас камінням для забави! Для вас це іграшка, але нам залежить на житті!“

Д-р Семен Демидчук.

—o—

Наша молодь і школа.

(Вислідн одної анкети).

I.

ПІСЛЯ СКІНЧЕНИХ СТУДІЙ.

За почином „Порадні для вибору звання“ рішила Головна Управа Рідної Школи прослідити долю двох останніх випусків наших приватних шкіл, себто річників 1931 і 1932. Цю роботу доручено економічно-статистичній секції Порадні. Вона уладила анкету, яка дала відомості про 361 абсольвентів. Зібрані дані кидають світло на матеріяльне положення молоді, а посередньо і на школи, в яких ця молодь училася.

Досліди дали відомості про
197 абсольвентів (ок) 7-клас. вселюдних шкіл,
32 абсольвентів фахово-доповнюючих шкіл,
34 абсольвентів учительських семинарій,
29 абсольвентів торгов. школи „Просвіти“,
77 абсольвентів гімназій.

Разом 361 абсольвентів.

Анкетні листки обіймали такі питання:
1. Імя і прізвище абсольвента (-ки),
2. місце і рік уродження,
3. звання батьків,
4. яку і де покінчив школу,
5. чим абсольвент тепер займається,
6. які бажання і пляни має шодо своєї фахової праці.

Найважніше було питання: чим абсольвент тепер займається. Анкета дала на нього такі відповіді:

Покінчена школа і теперішне заняття абсольвента	Хлопці: Число досліджених	Хлопці: %	Дівчата: Число досл.	Дівчата: %
1. абсольвенти гімназій:	40	—	36	—
вчаться дальше у вис. школах	21	51	13	36
заробляють лекціями, кольпортажею книжок	6	14	2	5
безробітні сидять дома	13	31	21	57
2. абсольвенти семинарій:	1	—	38	—
вчаться дальше	—	—	1	—
заробляють корепетиціями або збірними лекціями	—	—	8	—
сидять дома без роботи	—	—	29	88
3. абсольвенти торговел. школи „Просвіти“:	16	—	13	—
працюють у своїм фаху	5	31	2	15
безробітні	11	69	11	85
4. абсольвенти фахово-доповняючих шкіл:	31	—	1	—
працюють у своїм фаху	16	—	—	—
безробітні	15	—	—	—

5. **абсольвенти вселюдних шкіл:**	64	—	133	—
у промисловій школі	1	—	8	—
у торговельній школі	5	—	6	—
у семинарії	4	—	38	28
у гімназії	6	9	43	32
вчаться дома	2	—	—	—
у ремеслі	22	—	21	—
у крамниці	9	—	2	—
сидять дома без роботи	14	—	15	—

Як перевірено посередньою дорогою, численнішу участь в анкеті взяли безробітні, мабуть у надії дістати працю — що в кількох випадках справді сталося. Зате багато з тих, що мають роботу, чи вчаться дальше, взагалі не відізвалося. Так нпр. відомо, що між абсольвентами торговельної школи „Просвіти" працює у своїм фаху більший відсоток, як той, що його виказала анкета. Також абсольвенти фаховодоповняючих шкіл більше працюють у своїм ремеслі.

Зате потверджується великий відсоток безробітних абсольвентів, а ще більше абсольвенток гімназій (57 проц. досліджених) і семинарій (88 проц. досліджених). З відповідей на третє питання анкетного листка виходить, що це здебільша селянські діти, які не мають змоги продовжувати студій.

В парі з цим дивно вражає великий відсоток дівчат записуваних свіжо до гімназій і семінарій (разом 60 проц. досліджених). Видно родичі не здають собі справи зі слабих виглядів для абсольвенток цих шкіл.

Розподіл фахів серед молоді назагал дуже одноманітний, багато фахів зовсім незаступлених. Слід, щоби на будуче вибір звання і школи був більше обдуманий, щоби брали у нас на увагу запотребування на працю в поодиноких фахах та можливості, які дає покінчення якоїсь школи.

Господарська криза домагається зменшення коштів науки через скорочення її часу, себто частішого вибору тих фахів, які не вимагають дуже довгих студій. З цим треба числитися там, де матеріяльне положення родичів не дає надій на довшу допомогу у студіях.

Інофрмації про ці справи, зокрема про ріжні фахи і фахові школи, про умови приняття до них, оплати і кошти утримання подає на бажання „Українська порадня для вибору звання у Львові (вул. Словацького 14, III. пов.). Порадня оголошувала про це у пресі, та на жаль за порадою зверталося розмірно небагато родичів і дітей, менше як можна було сподіватися.

Найважливіший вислід анкети, це безсумнівне жахливе безробіття серед абсольвентів наших шкіл. Більша частина їх сидить на селі і не може, а здебільша і не вміє придбаного знання якнебудь використати. Разом з анкетними листками наспіло багато листів, з яких видно безпомічність, розпуку і зневіру в можливість вирватися з безробіття і нужди.

Виглядів на близьку зміну світових причин безробіття нема. І нам українцям нема розумної підстави надіятися скорого збільшення попиту на працю наших умових і фізичних робітників. Навпаки — при істнуючих на нашій землі політичних і господарських відносинах є всі дані до дальшого зросту числа наших безробітних; скількість працьовників постійно росте, тоді, як у істнуючих варстатах праці вже тепер багато з них не находить заняття. Помогти тут може тільки поширювання істнуючих варстатів праці або творення нових.

Поширювання істнуючих варстатів [...] можливе в наших умовинах тільки через [...] шення попиту на них. Зріст нашої коопера[...] і приватних торговельних і промислових [...] приємств можливий лише через гасло „Свій [до] свого". Якби це зрозуміли були вчора батьки, їх діти не були би нині безробітні, досить було би для них місця в кооперації і промислі. (Докінчення буде).

Р. Білинський.

—o—

Українські соціялісти про лихоліття України.

Відозва до „соціялістичних організацій усіх країн".

У друку появилася спільна відозва українських соціял-демократів і українських соціялістів радикалів до соціялістів усіх країн про голод на Україні. Під відозвою не бачимо підписів українських соціялістів-революціонерів. Текст відозви такий:

Шановні Товариші!

Останні факти масового голоду, а зокрема два трагічні самогубства на Радянській Україні мусіли звернути на себе Вашу увагу. Поповнили самогубство найбільший пролетарський письменник Радянської України Микола Хвильовий і чільний представник уряду Радянської України, голова народніх комісарів Микола Скрипник.

Підписані соціялістичні організації вважають своїм обовязком подати до Вашого відома сучасні обставини на Україні та зясувати причини тих страшних випадків самогубства.

З кінцем 1919. року російська комуністична влада насильно завоювала Україну. При помочі крівавого терору знищила вона Українську Народню Республику, знищила всі революційні здобутки визвольного українського руху, розгромила всі політичні, економічні і професійні організації українського працюючого люду, а саму українську трудову клясу скувала залізною диктатурою комісарів російської комуністичної партії.

Щоби закрити свою дійсну ціль, свої імперіялістичні наміри, для баламучення громадянської опінії, проголошено Україну самостійною пролетарською державою. Московський центр деякими посуненнями створив ілюзію, що ця держава істнує. В дійсности Україна стала кольонією Росії, українські землі стали тереном всяких експериментів радянської влади для випробування ріжних проектів „нового соціялістичного будівництва", котрі з соціялізмом не мали і не мають нічого спільного.

І ось по 14 роках тієї диктатури робітники й селяни України масово гинуть з голоду на своїй такій родючій землі. І ось вдруге Україна переживає таку саму катастрофу голоду, що й у 1921-22 роках. Це все діється на Україні в 1933 році, по 14 роках „радянської "влади, котра голосила щастя, добробут і нове життя для працюючих мас.

Стверджуємо, що одинокою і очевидною причиною голоду на Радянській Україні є безоглядний економічний визиск українського народу більшовицькою диктатурою, яка вважає Україну своєю колонією. Рішучо [...] вона мільйони тон збіжа або до центральної Росії, для [...] харчування важніших робітничих осередків, армії і [...] вичайки, або вивозить по демпінгових цінах за [...] для роздобуття валюти. Комуністична влада затаює [...] голоду на Україні, а робить це не лише тому, що [...] вимагає престіж диктатури, але щоби й на будуче [...] пльоатувати виголоджену колективізаційними [...] ментами знищену країну.

А в парі з тим ми є свідками нечуваного [...] терору. Навіть ілюзорична самостійність України [...] не істнує. Деякі українські комісаріяти [...] домих українців-комуністів заступається російськими [...] муністами, українську культуру і науку [...] строгий поліційний режім. Очевидно, що цьоге [...] льовіяльний визиск і централістична політика [...] над трудовим населенням України викликує [...] вдоволення і спроби опору, але ті спроби більшовицька влада здавлює насильно, висилаючи цілі місцевости [...] бір або до концентраційних таборів на Соловках над [...] жаним Океаном.

Ця політика більшовицької Москви мусіла [...] кликати невдоволення навіть серед провідних [...] них діячів української національности. Але і їх не [...] див терор московської диктатури. Прийшли масові [...] ти, висилки, а навіть розстріли. Арештовано [...] родного комісаря Шумського, розстріляно [...]

В тій атмосфері, оплюгавлений, [...] більшого ефекту по провокаторськи заплямований [...] фашиста і шпіона, покінчив самогубством голова народніх комісарів М. Скрипник. Згинув на знак протесту [...] потоптання теперішньою сталінівською бюрократією [...] тих засад, на яких опиралася конституція Радянського Союзу, проти імперіялістичного походу Москви на Україну. Ця сама протиукраїнська політика загнала в [...] найбільшого пролетарського письменника України [...] Хвильового.

Україна переживає важкі хвилини. У [...] перемінилася ця найбільше плодюча країна Европи і [...] там долітають до нас плач і стогін виголоджених і [...] ваних. У більшовицьких вязницях томляться тисячі [...] їнських соціялістів. У ту важку хвилину український [на]род, народ робітників і селян, не може ждати ні від [...] помочі, як лише від соціялістичних партій усіх [країн] та від противників всякого поневолення та визиску.

Ми українські соціялісти протестуємо перед [...] культурним світом проти варварського [...]

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. ВЕРЕСНЯ 1933.

АНАТОЛЬ КУРДИДИК.

Відпочинок на Виспі.

(Докінчення).

І оті мальви і камяні столики в монастирському саду, каплічка і дзвони за 6-у вечором — це от вакаційна поезія нашого побуту. Додайте ще до цього гостинність нашого господаря, в якого за стіл сідає щодня ціла плеяда дочок, свояків і знайомих, за стіл, на який ставиться усе так, мовби завтра мав бути землетрус, в надії, що „якось то Бог дасть", додайте постать цього нашого господаря, що мов постать з „Житія Святих", що різьбить „кербшнітом" іконостас на ціле нутро для каплички і матимете Виспу й мої вакації з того кращого боку.

Бо врешті решт — це все тільки поезія. Це виглядає так, що я приїхав сюди три дні тому, привіз штанці, літні півчеревики, які на ґвавт робив Процишин, пляшку „неґріти", що ґарантує обсмалення — і ще не відорвав фабричного значка зі штанців. Сонце бачив за ці три тижні тільки на малюнку якогось каліського Новаківського — жовте, як військовий ґудзик. Мав купатися в ріці, але помимо дощ не переставав хочби на такий часок, щоб розібратись можна. Мав зіпріти — а стягаю свій верблюжий коц вночі, з цілої хати поотівои. хілники. бувли. ове-чі шкіри, що сохнуть на стриху — де маю, з балькоником кімнатку. Мрії про прогульки, відвідини старих знайомих, празники і раколовля застрягли у болоті як той хлопський віз, про який співають у пісні „Шуміли верби". Болото ґрандіозне, капітальне, величаве і щоби не сказати роскішне: з хати не вилазимо за поріг, бо боїмося, що в болоті встрягнемо і сторчатимемо як Лотова дружина, або політика наших „принципіялістів".

І так з усім: Я обіцяв собі віддихнути амброзією піль, добути шовкову шкіру, 5 кґ. ваги з доброго харчу і настрої-спогади на цілий рік. Фактичний стан такий:

Якщо дихаю, то димом з печі, що курить, невдоволена з літнього топлива з ній а взагалі не дихаю. Дістав таку дихавицю, що лікар врешті заборонив мені говорити і застрикував адреаліну. Тепер маю поширені зіниці і маю широкий погляд на світ, а по хаті ходжу як мумія. Порозуміваюся на міґи і помрукую аля Франкенштайн. Це має хіба тільки ту добру сторону, що не мушу вияснювати заховим політикам, чому деякі львівські отаманчики наслідують Мусолінія, роблю міну, нібито знаю чому і заявляю, що лікар заборонив мені багато говорити. Так маю авторитет і рацію.

Менш-більш така сама історія і з моєю шовковою шкірою. Найкращим доказом її є мій ніс, скусаний так комарями й мухами, що виглядає на якусь парцеляційну мапу. Ця мапа — рішучий доказ, що вакації я відбуваю рука-в-руку з усіми їх приємностями.

Замісць придбати на вазі, я втратив 5 к[ґ.] і виглядаю як погана репродукція Ґанді[я] [...] маґазин костомах, а зі спогадами на цілий [рік] вийшло таке саме: якби не старі спогади з „[Ко]онки", редакції і політичних зборів — якими я до сліз розсмішував за столом вакаційним [у] ті часи, коли ще говорив — був би я вже за [мі]сяць з нудьги.

Отже: молока випив стільки, що почував себе як немовля при маминій груди. Оси, мухи, комарі, ще якась крилата худоба — усе це [...] завзялося обгризти чоловікові мязи, виклювати гайвороном очі і закватируватися в роті і [...] Болото — я вже казав. Дощ теж. Мерзну [...] як один пес, а як ціле стадо псів. Дістати [...] чи що інше з культури — це вимагає [...] рівних зусиллю підбігунових експедицій. [...] ночах нема сну: Від холоду, від [...] твердої постелі сниться мені день у день [...] на цвинтарі у Франкове свято у Львові [...] ночі сідаю мокрий від холодного поту.

Знаєте, що? Тужу. Витужив уже [...] вимріяв найніжнішими фібрами душі — [...] що? Велику тугу про той день, коли [...] оболочені, мокрі й закурені манатки і [...] почивати після цих вакацій — до Львова.

Львове! Який ти чарівний, звідси — [...] спи! Витужена країно відпочинку і [...] віддиху — прийми поклін від обкусаного [...] ми, закатареного й обтрасканого болотом [...] блудного сина, що так легкодушно [...] тебе за Виспу!

—o—

українського трудового народу більшовицькою диктатурою, проти топтання тих прав, які цей трудовий народ шляхом довгої революційної боротьби собі виборов, протестуємо проти розстрілів, протестуємо проти арештувань і засудів, жадаємо негайної амнестії для політичних вязнів і взиваємо Вас, Товариші, щоби й Ви прилучилися до нашого протесту.

Товариші! Протестуйте проти вивозу харчевих продуктів з Радянської України, якої населення голодує!

Пятнуйте політику винищування голодом і терором українського населення, яку пляново проводить на Радянській Україні Російська Комуністична Партія.

Хай живе воля!

Хай живе вільне право на самоозначення всіх поневолених народів!

Хай живе соціялізм.

ЗА ЗАКОРДОННУ ДЕЛЕҐАЦІЮ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦ.-ДЕМОКРАТИЧНОЇ РОБІТНИЧОЇ ПАРТІЇ:

Ісаак Мазепа *Панас Феденко*

ЗА УКРАЇНСЬКУ СОЦІЯЛ-ДЕМ. ПАРТІЮ:

Лев Ганкевич *Іван Квасниця*

ЗА УКРАЇНСЬКУ СОЦ.-РАД. ПАРТІЮ:

Іван Макух *Матвій Стахів*

Недавній комуніст — кається.

(УП) Українська Пресова Служба в Берліні дістала від основника й першого голови тепер розвязаного більшовицько-комуністичного українського товариства в Берліні п. Д. Ф. Феркуняка понижчу заяву для оголошення її в українській пресі. УП не перебирає відповідальности за цю відозву.

ЗАЯВА.

Стоючи на становищі, що зміна політичного погляду людини, яка брала активну участь в політичному житті, повинна бути подана до публичного відома, заявляю слідуюче:

По докладному провіренні свого внутрішнього переконання відносно діяльности комуністичного інтернаціоналу взагалі, а комуністичної партії Західної України, якої прихильником і активним співробітником я був, зокрема, стверджую, що комуністична партія не заслуговує на довіря до неї широких працюючих мас. Її гасла про рівність, вільність і братерську співпрацю, соціяльне й національне освободження людства і т. д. є лише пустими фразами, що служать лише для обману мас і до підбурювання клясової ненависти й ворожнечі.

Масовими розстрілами в льохах ДПУ без жадного суду, масовими засланнями на неминучу смерть в північно-сибірські тундри і іншими карами терроризує вона міліони працюючих, повертаючи їх в бездушну худобу.

Дійсність показала, що під інтернаціонально-централістичною покришкою ведеться огидний великодержавний націоналістичний шовінізм пануючої московської нації, поневолюючи недержавні нації та повертаючи їх в стан рабів-невільників гірш панщизняних часів.

Національна політика кровавого червоного Кремлю нічим не ріжниться від панування абсолютизму, навпаки, ця кліка злочинців каторжників, засівши в Кремлю постановила знищити все, що моглоб загрожувати її кровавому ремеслу.

Виходячи з заложення цієї жорстокої дійсности зриваю ідеольоґічні звязки, (яких до речі я давно вже перестав бути прихильником) з комуністичним рухом (партією) і свою співпрацю з ним осуджую як злочин супроти національно-визвольної боротьби моєї української нації. Для українця, в якого серці жевріє ще хоть маленька іскорка любови до своєї поневоленої нації не може бути місця в комуністичному русі.

Дмитро Феркуняк-Григорович в. р.
член-основник і бувший перший голова Культ. Осв. Обєднання Укр. Роб. у Німеччині. „Воля“.

За що розвязують наші товариства.

В цих днях дістала читальня „Просвіти“ в Кипячці пов. Тернопіль слідуюче письмо:

Starosta tarnopolski.
Nr. B. 42.

Tarnopol, dnia 16. 8. 1933.

Do
Zarządu Stow. Czytelnia Proświty
w Kipiaczce
na ręce Przewodn. Michała Dachyma
w Kipiaczce

Na zasadzie art. 16. ust. 1. rozp. Prez. Rz. P. z 27. 10. 1932. Dz. U. R. P. Nr. 94. poz. 808. zawieszam stowarzyszenie p. n. „Czytelnia Proświty“ w Kipiaczce w dalszej działalności, ponieważ zostało stwierdzonem, że członkowie zarządu stowarzyszenia uwiwszy cierniowy wieniec i niosąc go przez wieś w pochodzie do sąsiedniej wsi Zaścianki złożyli tenże demonstracyjnie imieniem stowarzyszenia na mogile U. S. S. w Zaściance, dając tem wyraz niechęci do Państwa polskiego, oraz kierując stowarzyszenie na tory polityczne, a zatem przeciwko obowiązującemu prawu ustalonemu dla stow. zakresowi i sposobom działania, skutkiem czego istnienie stowarzyszenia nie odpowiada warunkom statutowym i **zagraża bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu.** Od decyzji niniejszej można wnieść odwołanie do urzędu wojewódzkiego w Tarnopolu, przez Starostwo tarnopolskie w ciągu dnia 14. licząc od dnia następnego po dniu doręczenia.

Starosta powiatowy:
Malicki m. p.

В останніх двох роках староство в Тернопілі припинило в діяльности або розвязало крім вище згаданої читальні ще такі читальні „Просвіти“ в тернопільськім повіті: в Березовиці Вел., Острові, Тернополі, Гаях Вел., Малашівцях, Волі Мазов. і Кокутківцях, кружки „Рідної Школи“ в Березовиці Вел. і Кипячці, не згадуючи вже про розвязання понад 40 „Лугів“ і „Соколів“ в часі „пацифікації“. Останні випадки розвязання читалень дуже характеристичні для відносин, які панують в тернопільськім повіті. Товариства розвязують просто за те, що їх члени брали участь в „набоженьстве жалобнем, маюнцем характер демонстрацийни, одправионем над могілами полеглих укр. стшельцув“. (Справа чит. „Просвіти“ в Гаях Вел. 29. 9. 1931. Ч. Б. 8476/31 староство — Тернопіль), або що члени т-ва несли і зложили вінці на могили полеглих УСС. Коли освідомимо собі, що по наших товариствах гуртується звичайно майже все укр. громадянство якоїнебудь села — тоді зрозуміємо значіння розвязування тих товариств. Вже входить в засаду приміновати до нас збірну відповідальність установи навіть за культ полеглих. Факт зложення вінців на могилах УСС приватними людьми, без ухвали і взагалі без відома Виділу Т-ва кваліфікує влада як протистатутовий виступ Т-ва, і одним махом пера позбавляє село двох культурних установ. Вслід за цим всякі спроби оснувати нові Т-ва в цих громадах кінчаються — не вважаючи на рекурси навіть до міністерства нічим, бо адм. влада стоїть на тому становищі, що громада, де розвязано українське т-во, мусить понести „кару“ і відбути без речинця т. зв. „час поправчи“. Одначе дивні речі вимагає влада від українського громадянина. Кожний наш чоловік роками бачить, як на всіх польських національно-політичних святах і маніфестаціях беруть участь всі польські патріоти, корпоративно зі своїми установами і за це дістають хіба лиш признання від влади. Колиж у нас люди приватно йдуть на панахиду за поляглих — розвязують установу.

Може воєвідство чи міністерство вгляне вкінці уважніше в ці відносини і приверне нашим селам можливість нормальної культурної праці, чи бодай устійнить, що вільно, одним та чого не вільно другим громадянам держави.

М. З-ів.

———o———

Політичні наради в Заліщиках.

ЛЬОНДОН, 11. 9. ПАТ. Берлінський кореспондент „Дейлі Експресу“ повідомляє, що в найближчому часі в Заліщиках розпічнуться переговори між Польщею, Румунією і Радянщиною. Дожидають приїзду до Заліщик румунського премієра Вайди-Воєвода, представника Радянщини (кажуть, полпреда Антонова-Овсієнка), міністра закордонних справ Бека і начальника східного відділу мін. закорд. справ Шецеля.

В берлінських політичних колах здогадуються, що завданням тих переговорів довести до польсько-радянського договору, спрямованого проти Німеччини.

———o———

Діляться жидами.

ПАРИЖ, 11. 9. ПАТ. Міжнародня Ліга проти антисемітизму вислала до Союзу Народів письмо, в якому звертає увагу женевських чинників, що завеликий наплив жидівських еміґрантів з Німеччини спрямований досі тільки до двох або трьох держав, може викликати ксенофобію в тих державах. Тому було би вказаним, щоби Союз Народів зробив заходи, щоби поділити рівномірно жидівських утікачів поміж усі держави, що є членами Союзу Народів

Повітовий Громадський Комітет Рятунку України в Луцьку.

У Луцьку повстав Повітовий Громадський Комітет Рятунку України. Організаційні збори відбулися дня 8. вересня. У зборах взяло участь 11 представників від 11 місцевих організацій і установ і 2 представники від українського студентства. Збори вибрали Комітет з 5 осіб з правом кооптації. До Комітету ввійшли: голова *Володимир Островський*, заступник голови *Володимир Разумів*, секретар *Всеволод Федорчук*, члени: Льонгін Кобилянський і Сергій Вишнівський. Повітовий Комітет приступає до організації сільських комітетів.

———o———

Дольфус закріпляється.

Як повідомляє віденська преса, канцлер д-р Дольфус старається поширити організацію „Фронт батьківщини“ і надати йому безпартійну закраску. Задлятого й переговорює з провідником національно-станового фронту, віцеканцлером Вінклером, щоб обєднати обі організації при збереженні організаційної самостійности. До національно-станового фронту належать австрійська селянська партія (Ляндбунд), торговельно-промисловий союз та урядничий союз, разом понад 100 тисяч членів.

———o———

Чи Австрія життєздатна?

Англійський щоденник „Морнінґ Пост“ вказує у передовиці, що Австрія це штучний твір і скорше чи пізніше мусить злучитися з Німеччиною. Господарська допомога, яку дістає від західніх держав, не забезпечить її незалежности. Взагалі в англійській пресі панує від якогось часу песимізм щодо можливости вдержання незалежности австрійської республики. Часописи вказують, що кабінет Дольфуса бореться з нечуваними трудноцами й тому треба рахуватися з можливістю кабінетної кризи.

———o———

Новий президент Куби.

З Гавани повідомляють, що хунта іменувала Сан Мартіна, б. професора місцевого університету, а тепер члена хунти (правлячого кабінету) президентом кубанської республики.

ГАВАНА, 11. 9. ПАТ. Після обняття становища президента Куби професором Сан Мартіно відбулися демонстрації, спрямовані проти імперіялізму Зл. Держав. Комуністи старалися використати демонстрації, надаючи їм гострий характер. Офіцири ставляться неприхильно до нового президента і домагаються повороту Чеспедеса.

Т-ВО „ВІРНІ БАТЬКІВЩИНІ“ — РОЗВЯЗАНЕ.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецькі союзи „Вірні батьківщині гор. шлеські люди“ розвязано ухвалою сто окр. представників та приділено до союзу німецького сходу. На ліквідаційному засіданні керманич союзів Бітер сказав, що теперішній поділ вимагає від союзів, щоб старалися помагати злуці Гор. Шлеська та приділення його до Німеччини. Надбурмістр Ратибора Рашни, як предсідник союзу, висловив готовість піддержувати цілі, поставлені Гітлером, які лише Німеччини звернули на схід.

———o———

РУЗВЕЛЬТ БУДЕ НАЙСЛАВНІШИМ, АБО ОСТАННІМ ПРЕЗИДЕНТОМ ЗЛ. ДЕРЖАВ.

„Н. Цірхер Цтг.“ у великій статті про „синього орла“ („Найра“) наводить розмову, що її мав през. Рузвельт із одним ам. великим промисловцем у звязку з поборюванням безробіття та в звязку із законом про години праці. Промисловець сказав Рузвельтові, що він буде найбільшим або найгіршим президентом Зл. Держав. Рузвельт на це відповів: „Коли мені вдасться, то мене зватимуть найбільшим президентом. Колиж не вдасться, то буду останнім президентом“.

З природи й техніки.

ПОШИРЕННЯ КОЛЬОРАДСЬКОГО ХРУЩИКА.

Область ріки Кольорадо (в західній частині Північної Америки) та її доплив є вітчиною хрущика з семейства золотавковатих (Chryzomelidae) котрий вславився не тільки в науці про дідичність (славні досліди з цим хрущиком перевів на початку цього століття американський біольог Тавер), але також від кільканацяти літ загрожує поважно управі бульби в Европі.

Цей довгий на 12 міліметрів хрущик є жовтавої барви з гарними чорними поздовжними рисками на покривах. Його назва (за Верхратським) є терногрудка бульбинниця (Leptinotasa decemlineata Say.), називають його також кольорадським хрущиком. До половини минуле століття жив цей хрущ в области ріки Кольорадо і живився зовсім байдужими для людини рослинами з семейства бдиноватих (до цього семейства належать м. ін. тютюн, дерева, дивдерев). Одначе коли в другій половині минулого століття колишні американські прерії переміналися на управні поля, цей хрущик перекинувся на бульбу і, винищуючи цілі лани бараболі, посунувся на схід до берегів Атлянтійського Океану. В 1877 р. заобсервували його в Німеччині. Очевидно, що заволікли його туди враз із транспортом якихсь рослин. Одначе завдяки енергійному поборюванню його в Німеччині вигубили його тоді зовсім на терені Европи.

Щойно в 1918 р. терногрудка бульбинниця дісталася вдруге до Европи, а саме враз із військовими американськими транспортами до міста Бордо в південно-західній Франції. Від того часу цей хрущик шириться у Франції в жахливий спосіб. На 88 департаментів аж 54 департаменти ним навіщені. Не зважаючи на всі зусилля уряду і населення, Кольорадо опанував третю частину цілої Франції. Розмножування терногрудки лежить у її величезній плідности; самичка складає біля 700 яечок, а крім цього протягом року виступає кілька генерацій, при чому личинка і хрущ поїдають бараболиння.

В західних провінціях Німеччини роблять перші приготування для відбиття наступу того впертого шкідника. В тій цілі німецькі урядовці виїхали до Франції, де студіюють французькі способи борні (до речі: запізно прикладені!). Знаючи систематичність німців, треба сподіватися, що перехід через Німеччину не буде для хрушика такий легенький. Щодо Галичини, то катастрофа покищо їй не грозить, тимбільше, що галицький химерний клімат непригожий для тих шкідників, яких батьківщиною є чужі краї. Одначе це ще не значить, щоби ми не звертали уваги на управу бараболь та на транспорти товарів і рослин з Франції. (Минулого року П. А. Т-івна подала комунікат, що імовірно торкався терногрудки у Франції, одначе в комунікаті говорилося про „бульбяну заразу". Для спростування подаємо, що тою назвою означуємо віддавна відому недугу, викликану одною відміною гриба, а саме Phytophtora infestans)

ВЕЛИКАНСЬКИЙ МОТОР ДІЗЛЯ.

У Злучених Державах Північної Америки будують від цю пору величезну машину Дізля. Її довжина має 19,5 метра, висота 10,5 м. Кожний з 8 цилиндрів того мотору має на 90 центиметрів великий промір. Толок відбуває в цилиндрі дорогу півтора метра. Цей мотор Дізля служить до порушування генератора електричної струї потужности 15 тисяч кільоватів. Ропа дістається до мотору внаслідок тиснення 422 кільограмів на квадратний центиметр. Мотор робить 115 оборотів на мінуту. Тому, що фірма, яка будує цей мотор, є думки, що рентовність тим більша, чим більшою є машина Дізля, задумує вона в найближчім часі вибудувати ще більший мотор Дізля, що має служити до порушування генератора електричної струї, яка матиме потужність 30 тисяч кільоватів. Цей мотор буде давати 187 оборотів на мінуту.

ЯК МІРЯТИ МОРСЬКІ ГЛИБИНИ?

Започатковані на ширшу скалю у минулому столітті поміри морських глибин ще перед двацятьма роками були получені з великими труднощами. Напр. поміри, потрібні до укладання підморських каблів, тревали кілька годин кожний і давали сумнівний вислід з приводу глибинних струй, нахиленого дна, рухів корабля і т. і.

В 1870 р. зробили перший крок уперід у техніці помірів, уживаючи сталевої линви, яку треба було розвинути, а відтак звинути. В тім часі рекордом швидкости зміряння глибини 5.352 метрів протягом півтора години міг похвалитися князь Монака, що робив ці поміри на морю Саргассо (часть Атлянтійського Океану між островами Бермудас і Канарськими).

У 1919 р. використали до помірів морських глибин акустичні підслухові апарати для підводних човнів що позволяли зміряти морську глибину протягом кількох хвилин. Принцип цих акустичних помірів опирається на відомій швидкости розходження голосових хвиль у воді (біля 1500 метрів на секунду). Отже голосова хвиля, що повстає на покладі корабля, розходиться у воді в точно означенім часі, доходить до морського дна, тут відбивається, вертається назад на поверхню води і дає тут відгомін. Час, що минув між висланням звуку з покладу корабля і прибуттям його відгомону на поклад корабля, дозволяє нам визначити негайно глибину. Нині ці прилади значно уліпшені. Вони рисують автоматично підчас помірів морської глибини цілий профіль морського дна.

Одною з найбільших наукових експедицій у цій ділянці була американська експедиція з 1922 р., що працювала вздовж берегів Каліфорнії. Ця експедиція виконала 5.000 помірів глибини моря від рога Дескандо до Сан Франціско на поверхні 34 тисяч квадратних морських миль. Ці поміри дали образ морського дна у глибині біля 3600 метрів.

Німецький корабель „Метеор" виконав у рр. 1925—1927 найбільшу кількість (67.400) акустичних помірів (при помочі відгомону) морської глибини у зворотниковій смузі Атлянтійського та Тихого Океану, визначуючи одну з найбільших глибин, бо 8.060 метрів, на захід від полудневих островів Сендвіч.

Дальші численні акустичні поміри на океанах виказали, що великий японський „рів" є значно глибший, ніж це виказали поміри сталевими линвами. Досліди морського дна на захід від островів Філіпінів дозволили викрити цілу низку морських пропастей, яких глибина більша ніж 10.000 метрів.

Новини з липського осіннього ярмарку.

(КП) Цьогорічний липський осінний ярмарок заповідався досить добре. Вже на перший день ярмарку з'їхалось до Липська багато народу. Можливо, що гостей не було так богато, як минулих років, але це тому, що для звичайного глядача там не богато нового, коли він бачив вже попередніші ярмарки, а коли й є щось спеціяльно нового, то воно впаде в очі лише фахівцеві. Зате богато в Липську з днях ярмарку купців німецьких і заграничних.

Хоч осінний ярмарок не дорівнює ані розмірами, ані скількістю виставлених обєктів ярмаркові весняному, то є на ньому всежтаки дещо нового, що досі не було. В деяких випадках це не є зовсім нове, а краще сказати старе удосконалене. Звернемо увагу на дрібниці, що кожному потрібні в житті і яких брак дотепер кожний відчував при праці.

Фірма Гелер з Зеліґентель в Турингії випустила на ринок новий прилад для чищення фляшок. Комбінація досить зручна. Це щось в роді складної щіточки, яка по всуненні її у фляшку розширюється і захоплює стіни фляшки, а відповідно вжита вимиває добре і дно і дрові заглибини фляшки. Чогось подібного досі на німецькому ринку не було.

Та сама фірма випустила новий прилад до биття сметани чи інших страв, з якими досі хазяйки все мали стільки мороки. Таку машинку вкладається в посудину, держиться зверху за ручку, а другою рукою крутиться за відповідну корбу. В посудині вертиться дуже рідка округла сітка, яка й виконує ту роботу, що досі до цеї вживали ложки і то дерев'яної.

Фірма Омер з Золінґен випустила на ринок новий тип ножиць, в яких можна виміняти вістря. Сама виміна дуже легка. А крім того вістря дають наставлятися на бажану віддаль при помочі спеціяльних шрубок. Такі вістря фабрикують масово і дешеві.

Знову ж фірма Реґенштайнер із Фрайбурґу випустила новий тип столової лямпи з приладом годинникового характеру, який по відповідному наставленні сам гасить чи засвічує лямпу. Це дуже важне спеціяльно для тих, що часто забувають лямпу загасити, а відтак нарікають на те, що за богато платять за електрику. При тій самій лямпі є також будильник. Отже така столова лямпа сама чоловіка збудить, сама засвітиться і сама згаситься, лише треба відповідно наставити годинник. На зовні лямпа нічим не ріжниться від звичайної столової лямпи.

Одна берлінська фірма винайшла дуже практичну новинку, спеціяльно для кухні. Досі в кухні треба було мати для кожного горшка спеціяльну покришку. Тепер того не потрібно, бо нова покришка є того роду, що вона дається розкладати на ріжну величину від 14 до 24 цм. і то не лише кругло, але й овально. Праці при тому не богато і чищення такої покришки не забирає богато часу. Вигідна та покришка ще й тому, що її частину можна підняти вгору, щоби, скажім, молоко не перегрілося і вибігло з горшка. А досі треба було здіймати все цілу покришку.

Знову ж одна магдебурґська фірма сконструувала спеціяльний ніж для кухонного вжитку, в який вкладається вістря з апарату до голення. Таке вістря, що його давніше викидалось по вжиттю, має через те своє пристосування і коли для голення воно вже за тупе, то робить дальше свою службу в кухні. Разом з ножем є спеціяльний прилад, який ломить кожне вістря поздовж на дві частини, щоб оба боки краще використати. Думають, що такий ніж знайде велике пристосування в житті. Ножем тим можна виковувати всі дрібніші кухонні роботи і він все буде гострий.

Малі школярі з нижчих кляс, що досі вживали все спеціяльних табличок, заки навчилися писати, мали великі клопоти в тому моменті, коли такому необережному школяреві розбилася таблиця. А то траплялось дуже часто через необережність або й тому, що такий малий школяр непосидючий. Одна фірма винайшла спеціяльну масу назовні білу, з якої робить шкільні таблички з лінійками і без них. Пишеться також спеціяльним писальцем, а змивається губкою і водою. Письмо на табличці чорне. Винахід цей знайде також практичне приміненя і то не лише в школах, а й по бюрах, чи в домашньому господарстві. Табличка така не зужливається, а головне, що її можна кидати, чи топтати, вона не розіб'ється, що спеціяльно важне для школярів.

Одна чеська фірма винайшла спеціяльні складані стільці для лежання. Досі було так, що всі стільці того роду були невигідні, бо напняте на них полотно не подавалось, а з часом в деяких частинах під тягарем тіла видувалось і проривалось. Цяж фірма зуміла сконструувати такий стілець, що пружинить. Вона вложила під полотно відповідні пружини вкладені в певну систему, які розтягуються до деякої міри під тягарем людського тіла. З ними розтягується також напняте полотно. По зложенні такого стільця все залишається напняте, себто стягується. Такі стільці є довговічні, бо полотно на них не продирається.

Фірма Круп з Ессен випустила на ринок величезну спеціяльну машину для роздроблювання величезних брил каміння в каміноломах та при будові доріг. Отвір для каміння виносить 1.6 на 2.2 метрів. На годину така машина достарчає від 500—800 тон роздробленого каміння. Машина ця важить в компліті 235.000 кґ. а для її транспорту потрібно 15 ваґонів. Розміри її виносять 6.5 на 6 на 5.2 метрів.

Досі богато мороки мали роверисти з вентилями, які часто псувались чи спеціяльно вентильові ґуми проривались. Тепер винайшла одна фірма новий тип вентиля з самої ґуми. Новий вентиль є звичайно багато менший ніж старі і не такий складний. Це є звичайний ґумовий конус з діркою з одного боку дуже добре заліплюваною. При вомповуванні воздуху ґума і дірка розширюється під натиском, а відтак замикається і вомпований воздух не випускає назад. Вентилі такі довговічні. Рівнож вентиль такий не ломиться, бо він цілий зроблений з ґуми.

Фабрика годинників з Фрайбурґу випустила на ринок спеціяльні годинники у формі чоловіка. Години й мінути відчитується в очах тої фіґури. Звуть той годинник живим годинником. Сам годинник не дорогий і надається для подарунків.

—o—

По широкому світі

— До Варшави приїхала прогулька 29 урядовців еспанського міністерства закордонних справ під проводом еспанського делегата до Союзу Народів проф. Педрово. Вона відбуває наукову подорож по Европі перед обняттям становищ на заграничних посадах. Задержаться в Польщі коло 10 днів і поїдуть до Чехословаччини та Австрії.

— До Білгороду приїхала делегація польських парляментаристів числом 33 з віцемаршалом сойму Маковецьким.

— Голяндія святкувала 10. ц. м. [illegible] панування королевої Вільгельміни.

—o—

УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКА ЦЕРКОВНА КОНФЕРЕНЦІЯ.

У половині вересня відбудеться друга з черги конференція українських і білоруських православних діячів у Берестї н. Б. На конференції обговорять 1) меморіял-петицію до св. синоду з домаганням українського й білоруського населення в Польщі, 2) справу спільного пресового органу, присвяченого церковним справам, 3) справу створення одностайного православного фронту при участи всіх національностей православного віроісповідання, 4) евентуальну відозву до православного населення в справі скорого скликання собору.

ПОЛЬСЬКІ ЛЕТУНИ ЛЕТЯТЬ ДО СРСР.

ВАРШАВА 11. 9. ПАТ. Нині в год. 11.58 із лет. майдану в Окенці вилетіли до лету в напрямі Москви директор департаменту цив. летунства м-ства комунікації полк. Филипович і кап. Левоневський літаком ПЗЛ. 19.

ВТЕЧА ПІД СКОРОСТРІЛЬНОЮ ПАЛЬБОЮ.

НОВИЙ ОРЛЕАН, 11. 9. ПАТ. У місцевості Анголя при гирлі р. Ред Ривер вибухнув у тюрмі бунт вязнів. 13 вязнів утекло під скорострільною пальбою тюремної сторожі. Втечу уплянували заздалегідь. Вязні втекли автом. Підчас стрілянини вбито одного тюремного сторожа й одного службовця. Згинув теж один вязень. Двох ранених вязні забрали зі собою.

ШЕФ ЛОТИСЬКОГО ГЕН. ШТАБУ ІДЕ ДО СТАНИСЛАВОВА.

ВАРШАВА, ПАТ. До Варшави приїхав заступник шефа ген. штабу лотиської армії. Він поїде на міждивізійні вправи в районі Станиславова.

СПОГАДИ ЛЬОЙДА ДЖОРДЖА.

Саме вийшов у Льондоні друком І. том спогадів Льойда Джорджа. Бувший англійський премієр немилосерно критикує деяких державних мужів зперед війни та підчас війни в Німеччині як і в союзних державах. Розглядаючи причини світової війни, Льойд Джордж каже, що ще в 1908 р. б. німецький цісар Вільгельм II. уважав дуже можливою війну між Англією та Німеччиною. В звязку з цим пригадує Льойд Джордж свою стрічу, яку тогож року мав із німецьким амбасадором у Льондоні. Амбасадор сказав тоді: „Наша морська програма зовсім викінчена. Це, що В. Британія думає про цю програму, нас не торкається. Колиж В. Британія хоче воювати з Німеччиною, то пізнає, з ким матиме до діла“.

ЛЕТУНСЬКА СМЕРТЬ.

БЕРЛІН, ПАТ. Підчас летунських показів у Пангемінде в дні посвячення найбільшого моста на Лабі, довгого на ок. 850 м. летун Гастер скочив із літака з висоти 400 м., а що легкопад не розвинувся, згинув на місці.

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА.

БЕРЛІН, ПАТ. В Ешельброні 10. вересня вибухла пожежа, яку зльокалізували щойно в 1. год. вночі. Згоріло 20 забудувань, 83 меш. доми. Школи є понад міліон марок, 357 осіб остало без даху. При рятунку вживали вибухових матеріялів, щоби зльокалізувати вогонь.

ВИПОВІДЖЕННЯ ВІЙНИ НИНІ ПЕРЕСТАРІЛЕ.

Льондонський „Нюз Кровікел“ помістив статтю про зброєння Німеччини. М. ін. сказано там: „Ніхто не сумнівається, що Німеччина горячково зброїться. Знавці німецьких відносин неоднозгідні лише в цьому, як скоро озброїться Німеччина. У Франції здогадуються, що за 4—5 літ Німеччина збудує артилерію здібну до нападу. Та сухопутного зброєння Німеччини Франція не боїться. Більше боїться летунського нападу. Франція твердить, що за рік, найдалі за півтора року німецьке летунство буде таке сильне, що зможе успішно напасти на котрогонебудь сусіда. Відомий французький фаховець подав дописувачеві „Н. К.“ свою розмову з німецьким старшиною в Женеві. Старшина той сказав: „Формальне виповідження війни нині перестаріле. Хто перший завдасть ворогові рішучий удар, виграє війну.

ГІТЛЕРІВСЬКІ УМОВИНИ ДЛЯ ДОЛЬФУСА.

БЕРЛІН, ПАТ. Інспектор нац. соц. партії на Австрію Габіхт у мінхенськім радіо виголосив промову, в якій подав умовини, на яких нац. соціялісти готові заключити порозуміння з Дольфусом. Бесідник згадав, що й Дольфус заявив французьким журналістам, що вважає порозуміння з нац. соціялістами можливим. З двох доріг розвязки австрійського питання: мирної та насильної, Дольфус вибрав цю другу й потерпів невдачу. Тепер не може завернути на мирну дорогу, не беручи під увагу того, що вже сталося. Умовини можуть тепер диктувати лише нац. соціялісти. Вони готові заключити з Дольфусовим урядом порозуміння лише в одній справі: якнайскорішого зліквідування його діяльности. Дальше істнування його уряду в теперішнім складі виключене. Дальшою умовиною є скасування заборони істнування нац. соц. партії в Австрії, відкликання заряджень проти провідників партії, участь її представників у переходовому кабінеті, розписання нових виборів і створення уряду на основі ключа, опертого на висліді голосування. Вкінці Габіхт заквестіонував твердження, начеб прихід до влади нац. соціялістів рівнявся прилученню Австрії до Німеччини. Хоч нац. соціялісти ніколи не скривали, що вважають Сан Жерменський та Версайський трактат знасилуванням німців у Австрії та що найвищою їх метою є злука Австрії з Німеччиною, то твердили теж усе, що йдуть до тієї мети та до зміни стоячих на перешкоді трактатів лише шляхом мирного порозуміння всіх заінтересованих держав.

—o—

НОВИНКИ

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфанця** Львів, Пасаж Міколяша, Тел. 87-41. Матеріяли на складі. 271 —10

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.**

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорущина 5, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матраци по 7 зол.** 48-50

— **Вернув і приймаю як давніше** в моїм дентистичнім заведенні, Сикстуська 17 від 9—1 і від 3—6. **Насс.** 356 1-3

— **Справа навчання української мови в польських ґімназіях.** Після розпорядження української ґімназії в Тернополі багато нашої молоді (коло 150 учеників і учениць) опинилося з конечности в місцевих польських ґімназіях, яких є там аж чотири. В минулих літах учили в тих школах, хотяй в дуже скромних розмірах, української мови як надобовязкового предмету в трьох найнижчих клясах, в І. ґімназії також у клясах вищих, а в цьому році вже в І. клясі (давній III.) нового типу з незвісних причин науки цього предмету зовсім не уділяється. Слід надіятися, що послідовно також і в дальших роках української мови не будуть учити. Дирекції згаданих ґімназій оправдуються тим, що одержали письмо з Кураторії з приказом не вводити науки української мови до клясичного типу, а продовжати науку цього предмету тільки у вищих клясах. Такий обіжник Кураторії, якщо він дійсно появився, стояв би в різкій суперечности з розпорядком міністерства освіти, виданим перед кількома роками, якого досі не скасовано. Тому родичі, що були змушені записати свої діти до польських шкіл у Тернополі, тим фактом дуже занепокоєні і просять наші міродатні чинники, в першій мірі управу „Р. Ш.“, ту справу якслід провірити в Кураторії, бо, як зачувати, в інших ґімназіях Сх. Галичини цього нема.

С. К.

— **Відгомін ювилею.** Пролунали гасла ювілейного свята дівочої школи ім. Тараса Шевченка у Львові, що накликували усіх колишніх учениць до постійного членства у Кружку, а тим самим помочі школи (10 зол. річно вкладки). Крайня пора зреалізувати гарні постанови, тому присилайте давні учениці гроші на вкладки та „Ювілейний Фонд“, який є дуже скромний. Адреса: Львів, Мохнацького ч. 12.

— **В Українському Науковому Інституті в Берліні** виголосив 11. ц. м. д-р Іл. Свєнціцький, директор Українського Нац. Музею зі Львова, виклад на тему: VII. міжнародній конгрес істориків і XIII. міжнародній конгрес для історії мистецтва.

— **Новий часопис у Луцьку.** Філія „Сільського Господаря“ в Луцьку з 1. жовтня ц. р. починає видавати часопис інформаційного характеру під назвою „Нова Скиба — Вістник Філії „С. Г.“ в Луцьку“. Завданням часопису буде занести до селянських хат інформації про те, що зробила й що робить Філія, що зробили й роблять Кружки, молочарні, споживчі кооперативи й банки, інформувати про господарський рух, містити вказівки, оповістки, нотовання біржи, поучувати, де й що можна купити й т. д. Часопис буде ілюструватися. Виходитиме раз на місяць кожного 15. і коштуватиме 5 сот. примірник. „Нова Скиба“ виходитиме під редакцією п. Володимира Островського.

— **У звязку з 250-ими роковинами відсічі Відня** вся віденська преса приносить статті, присвячені тій історичній події. З чисто польського патріотичного становища обговорює її польська преса, не згадуючи ні словечком про ролю, яку відограли тоді теж українці. Маніфестації у Львові, визначені на 12. ц. м., причому президент міста закликає мешканців закопувати домы прапорами і килимками.

— **Війтівська самоволя.** В селі Рокітні пов. Львів є війтом Бліхарський, знаний з того, що велить громадянам задурно на себе робити, і як хто його не слухає, того шиканує і нищить матеріяльно. Одною з його жертв став Юрко Винарик, якому війт переказав другою особою прийти до роботи. Коли Винарик не прийшов, Бліхарський наложив на нього грошеву кару 30 зол. За порадою львівської Народньої Організації селянин вніс письменний протест до староства, очевидно шляхом громадського уряду, однак Бліхарський недопустив протесту до староства і почав фантувати Винарика, забираючи йому кожух і інші річи. Справою занявся пос. Хруцький і наслідком його інтервенції староста визначив скривдженому послухання, якого вислід покищо невідомий.

— **Арештування.** В ріжних місцевостях Дрогобиччини політична поліція в асисті мундурової поліції арештувала кількадесять українців під замітом протидержавної діяльности. Арештовані рекрутуються переважно з молоді, інтелігенції та рільників обох полів. — В Опришівцях пов. Станиславів арештовано 37 осіб за комуністичну пропаганду. Частину арештованих випущено після першого переслухання.

— **Львівська хроніка.** Службовця університетського будинку при парку Костюшка Вінц. Ридванського арештовано за крадіж жарівок і електричних матеріялів вартости 2.000 зол. — Підчас мечу Ютшенки і Львовянки на площі Погоні прийшло до бійки між публикою і грачами, причому грача Юсима порізано ножами. — Кароль Пйонтровський, 25-літн. торговий агент зі Львова, виїхав автом до Ряшева і застрілився в лісі біля Глогова.

— **Хто виграв на льотерії?** Семого дня тягнення клясової льотерії впали виграні на такі числа 10.000 зол. на ч. 75189, 148532. 5.000 зол на ч. 32596, 65711, 125452, 135197. 2.000 зол. на ч. 1142, 2433, 3700, 10163, 13676, 20426, 26675, 29783. 33289, 36019, 41437, 44894, 62275, 67684, 72876. 83537, 86527, 89525, 95790, 99337, 103120, 116199, 142608, 145038, 150051. 1.000 зол на ч. 2501, 10141 19062, 24002, 24476, 33870, 35916, 40536, 40779, 51802, 51957, 51978, 75987, 88547, 91038, 91562, 95981, 101925, 103275, 116766, 120749, 125093, 130095, 138302, 142291, 145556, 146578, 153016. 10.000 зол. на ч. 116319. 5.000 зол. на ч. 16486, 63105. 2.000 зол. на ч. 1089, 10535, 12620, 2[illegible]8, 30320, 34520, 40611, 57208, 82839, 85340, 91270, 95583, 102884, 104323, 120357, 133283. 1.000 зол. на ч. 3007, 3808, 8015, 15917, 21591, 27244, 29951, 31030, 35147, 35319, 49128, 73835, 74512, 80422, 80638, 83144, 84113, 92066, 92831, 96113, 105834, 113471, 114743, 115936, 118726, 122975, 124078, 124165, 126245, 135224, 141703, 145364, 147650, 148205.

— **Летунський конкурс.** Минулої неділі скінчився у Варшаві окружний туристичний лет. Взяло в ньому участь 19 літаків, з того 7 з варшавського аероклюбу, 4 із львівського, один з краківського і т. д. Першу нагороду 4.000 зол. здобув пор. Пронашко з Варшави, другу 3.000 зол. пільот Шарек зі Львова.

— **Літак упав на вулицю.** При кінці конкурсового лету у Варшаві упав мин. неділі на вул. Раковецьку військовий літак, причому поручники Хелмінський і Вільчевський тяжко потовклися. Перевезений до шпиталю пор. Хемінський помер.

— **Проф. Айнштайн в Англії.** До Льондону приїхав несподівано проф. Айнштайн, що покинув Бельгію з огляду на небезпеку, яка грозила його життю, бо гітлерівці оголосили нагороду 1000 фунтів за його голову. З Льондону проф. Айнштайн переїде до якогось села, однак місце постійного осідку держить в тайні.

— **Перейшла на юдаїзм.** Жінка льорда Ерлінга, бувш. віцекороля Індій, сина льорда Рідінга перейшла на юдаїзм. Є вона донькою льорда Мельчета, б. голови сіоністичної федерації В. Британії та шефа жидівської агенції на В. Британію.

— **Загадочна смерть Рудольфа Моссе.** Жидівська телеграфічна агенція повідомляє з Берліна про смерть Рудольфа Моссе, 43-літнього братанича знаного власника „Берлінер Таґебляту“. Його арештовано перед двома тижнями, а колиськут дали знати родині, що він умер і що можна його поховати. Видали його в запечатаній домовині під умовиною, що домовину з небіжчиком родина спалить негайно в крематорії.

— **Ріжні вістки.** В околиці Вупертель перевернувся і впав з високого насипу вантажний самохід, що віз поверх 40 гітлерівських штурмовиків, наслідком чого згинуло 6 осіб, а 32 тяжко потовклися. — Поліція в Ясах найшла в пивниці одного дому багато людських кістяків, що походять від комуністичних убивств.

— **Бандитизм на селі.** До хати Степана Гарбіа, заможного господаря в Підністрянах пов. Бібрка, добилися в ночі три замасковані бандити і стероризувавши Гарбія та його жінку ножами, забрали готівку 1000 зол. та ріжні річи. Поліція слідить за грабіжниками.

Студентські справи.

Вступні іспити в Академії ветеринарної медицини у Львові.

Повідомляється кандидатів на І. рік студій, що речинець вступного іспиту перенесено на день 27. та 28. вересня 1933. Поділ кандидатів на групи та визначення іспитових саль подасть Ректорат до відома заінтересованих дня 25. ц. м.

Ще раз проситься усіх кандидатів українців, щоб у власному інтересі зголосилися в нашому Т-ві на те, щоби виділ міг старатися про відповідне число причинть для українців.

Дижури Ферійної Комісії в канцелярії Т-ва Прихильників Освіти (вул. Супінського 21) у вторки, четверги та суботи від 13—14, а в днях 27. і 28. від 10—12. та від 15—17. год.

За Ферійну Комісію Т-ва „Ватра"
Іван Сосенко.

—o—

СПОРТ.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

Австрія (Віденъ) добуває чашу середньої Европи.

ВІДЕНЬ, 8. IX. **Австрія — Амброзіяна 3:1 (1:0).** У відплатних змаганнях за чашу перемогли віденці заслужено свого противника; мали вони майже цілий час значну перевагу. Найліпшим грачем італійців був воротар Церезолі, який вирятував свою дружину перед високою програною. Австрія грала у всіх лініях знаменито. Ворота для віденців добув Шінделяр всі три, для італійців Меацца з вільного. По змаганнях вручено переможцям серед великого одушевлення видців чашу.

Видців 62.000!

МИСТЕЦТВА У. С. С.

Мета — Сокіл IV 6:1 (2:1). Прегарною грою, передовсім в 2-ій половині, Мета ще раз виказала, що є одним із найгрізніших членів Спортового Союзу. Найкраще про це говорить вислід 6:1 зі Соколом IV. В перших хвилинах гра вирівняна, крім оспалої, але оправданої гри оборони Мети, яка щойно в другій половині розвинула здецидовану гру. Вже в 5-ій хвилині Сокіл IV добуває проваджения зі стрілу Чорного, що використав промах оборони. Наступає легонька перевага Сокола IV., що триває дуже коротко. Одначе Мета не бентежиться втраченими воротами, навпаки від цього моменту зривається гострим стартом до мяча, гра знова вирівнюється, а навіть Мета переважає, чого овочем є в 15 хвилині добуті ворота прегарною головкою Маруняка, по меті з рогу. Тепер обі дружини стараються підвищити вислід, що теж вдається Меті, іменно Федун по гарній комбінації з Лотоцьким II і Маруняком пляcованим стрілом добуває провід. Після зміни місць Мета орієнтується скоро в ситуації. Бачучи, що Сокіл грає майже виключно горою, Мета пристосовує гру приземну. Досконала трійка Маруняк — Лотоцький і Пелющак II з криловим Федуном і Филиповом здезорієнтувала противника своїми потягненнями. Поміч Мети з Сліпком на середині мала справді свій день, а оборона щойно в другій половині станула на висоті свого завдання. В цілій другій половині Мета веде ініціятиву, не уступаючи зпід воріт противника. І так після кількох акцій Маруняк випущений Лотоцьким другим гострим стрілом підвищує вислід до 3:1. Сокіл IV зачинає, мяч передирається під ворота противника, суддя завважує руку оборонця Палюха, за що диктує мет карний, при якому інтервенює гарною робінзонадою Назар. Мяч передістається під ворота противника, де знова Маруняк добуває 4 ворота. Від цего моменту в дружині Сокола IV повстає констернація, в обороні і помочі видко загальне вичерпання, з то з приводу розпучливої дефензиви. Чорний з нападу вицофується на оборону, одначе і це не помагає, бо кожний з напасників Мети є на своїй позиції. І так Федун добуває 5 ворота. На кілька хвилин під конець Маруняк по комбінації з Лотоцьким II і Пелющаком II усталює вислід дня.

На виріжнення заслугує: Маруняк, Лотоцький I і II Сліпко, Федун і Цьонка III. Суддя п. Врецьона був би добрий, якби був бачив фавлі Сокола IV так як Мети. Видців доволі багато.

—o—

Нові книжки й журнали.

СВІТЛО Й ТІНЬ, щомісячник, журнал Українського Фотографічного Т-ва у Львові та його філій. Ч. 3—4. липень-серпень. Зміст: Ст. Щурат: Степан Дмоховський і Олекса Балицький заслужені українські фотоаматори. Ол. Балицький: Новітні позитивні процеси. М. Загоров... ник: За ідеальний негативний матеріял. Ст. Щурат: ... що про жовті світлофільтри. Дан. Фіголь: Фотографі... ний екслібріс. Дрібні поради. Огляд журналів. Н... книжки. Вісті з УФОТО.

До цього числа, вибагливо виданого журналу до... дені гарні 4 репродукції на окремих листках, які в ... одній хаті можуть заступити образи.

РІДНА МОВА, науково-популярний місячник, ч. ... вересень. Зміст: І. Огієнко: Наша часописна мова. ... Лев: Про мову Шевченка. І. Панькевич: Змагання ... устійненням літературної мови у чехів. ... Походження українських слів: 9. Порт. Борис Грінч... кс про апострофа. Дід Огій: Граматика малої Лесі: ... Зміна о, е на і. До Прихильників Рідної Мови. „Рідне Писання" Чистота й правильність української мови, ... повідь на запитання читачів.

ДАЖБОГ, літературний місячник, вересень. Зміст: Поезія — Я. Ярий, Є. Маланюк, Я. Зарембa, Р. Завадо... вич, І. Наріжна. К. Галичанка: Чорне авто. Улас Самчук: Розбита богиня. Сторінка наймолодших. Є. Ю. Пеле... ський: До питання про теорію пародії. Хроніка.

НИВА, часопис присвячений церковним і суспіль... ним справам, ч. 8. серпень. Зміст: Україна в передсмерт... них судорогах. Рауль Плі, Т. І.: Праця Апостола — ... ням. о. Омелян Квіт: До студій над релігійним ... ням. о. А. Петрушевич: Історична розвідка про ... тет, права і привилеї Митрополита в ерархії греко-ру... кої Церкви від її початку аж до наших часів. Що це т... ке Видавництво „Самоосвіта", о. Т. Цегельський: ... з священичої традиції. Мих. Бардега: Як закладати ... ди та як господарити в них. Р. Д.: Освітна праця ст... дентів богословів. о. Григорій Гнатів: Чи можуть ... в чистилищи, так як Святі в небі, молитися за нас у... пішно у Бога.

ВІСТИ З ЛУГУ, письмо присвячене Луговим і ... човим справам, просвіті і науці, серпень, ч. 8.

—o—

Листування Редакції.

Д-р М. П. Ряшів: Таких помилок як заміна одної бу... кви маємо щодня чимало й важко їх справляти; ... ці, для яких праця призначена, зрозуміють самі, що ... „палятизація".

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 12. IX. год. 7.30 веч. „Цид" трагедія Корнеля-Виспянського.

Середа, 13. XI. год. 7.30 веч. „Фрайдейн Доктор".

Четвер, 14. IX. год. 7.30 веч. „Фрайлайн Доктор".

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 12. IX. год. 7.30 веч. „Неприятелька мущин".

Середа, 13. IX. год. 7.30 веч. „Неприятелька мущин".

Четвер, 14. IX. год. 7.30 веч. „Неприятелька мущин" (Закупл. вистава).

Кіна.

АДРІЯ: „Опир в опері".
АПОЛЬО: „Страшна катастрофа в копальні в Тібо".
АТЛЯНТИК: „Пісня серця".
КАСІНО: „Остання цариця".
КОПЕРНИК: „Прощання зі зброєю" (Гері Купер).
КОЛІСЕЙ: „Білий мустанг", ревія „Рожевий вальс".
МАРУСЕНЬКА: „Прощання зі зброєю" (Гері Купер).
МІРАЖ: „Акселя", „Кіноманяк" (Гар. Льойд).
МУЗА: „Королева скорости".
ПАЛЯС: „Адютант його Великости" Власта Буріян).
ПАН: „Мумія" та ревія.
і ревія (виступ львівських артистів).
ПАСАЖ: „Вязень із Кавенни" та „Фліп і Флап за кратами".
СТИЛЕВЕ: „Мужчини в її житті", ревія „Цілую ручки".
ХИМЕРА: „Пісня ночі" (І. Кепура).
УТІХА: „Побіджені побідники", ревія: „Чи ви курите?"

Закордонне радіо.

Вівторок, 12. вересня 1933.

Міляно (331,4) 20.35 Оперетка; **Ляйпціґ** (389,6) 19.00 Концерт, 20.50 Пісні; **Букарешт** (394,2) 20.00 Спів; **Берлін** (419) 17.30 Концертові вальси; **Білгород** (429,7) 20.00 Пісні; **Рим** (441,2) 17.15, 20.15, 20.45 Концерт; **Віденъ** (518,1) 11.00 Австр. музика з 1683 р., 19.05 Концерт; **Будапешт** (550,5) 13.30 Циг. оркестра, 17.30 Спів; **Харків** (937,5) 9.00 Літ.-муз. монтаж, 13.50, 16.00 Концерт, 15.00 Квартет Леонтієвича, 18.30 Трансм. з „Березілю"; **Москва** (1000) 17.25 „Евген Онегін" оп. Чайковського (Досв. 720 м.).

Середа, 13. вересня 1933.

Братислава (279,3) 10.10 Концерт, 17.55 Авдиція, мад. пісні; **Міляно** (331,4) 11.15, 13.00 Музика; **Штрасбурґ** (345,2) 15.30 Концерт; **Ляйпціґ** (389,6) 21.30 „Директор театру" оп. Моцарта; **Берлін** (419) 20.05 Нар. пісні; **Рим** (441,2) 12.00, 17.15 Концерт; **Лянгенберґ** (472,4) 20.05 Оп. музика; **Віденъ** (518,2) 12.00, 13.10 Концерт; **Мінхен** (532,9) 20.00 „Царевич" оп. Легара; **Будапешт** (550,5) 17.30 Фортепян, 18.45 Циг. музика; **Харків** (937,5) 9.00 Концерт смич. інструментів, 13.50 Концерт для села, 15.00 Етногр. концерт для молоді, 18.00 Молоді українські композитори, 19.30 Спів, рецитації, гумор, музика; **Москва** (1000) 17.25 „Царська наречена" оп. Рімського-Корсакова (Сталін 424,3 м.), 17.25 „Отельо" оп. Вердія (оДсв. 720 м.).

Львівське радіо.

Вівторок, 12. вересня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 9.00 Трансм. з Каленберґа б. Відня, богослуження; 10.30 Трансм. з Познаня: Зїзд польських лікарів і природників; 12.05 Поклін Львова Собіському; 12.35, 14.55, 15.15, 15.50, 16.00, 19.05, 22.40 Грамофон; 15.25 Господарський комунікат; 15.75 Збіжева біржа; 17.05 Арії та пісні (Гупертова); 17.35 Фортепян; 18.15 Визволення Відня (відч.); 18.36 Спів; 20.00 Солісти (Шлемінська, Михайловський); 21.10 Легка музика; 22.00 Танкова музика; 22.25 Спортові вістки.

Середа, 13. вересня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05, 12.35, 14.55, 15.15, 17.15, 22.40 Грамофон; 15.25 Господарський комунікат; 15.35 Збіжева біржа: 16.00 Концерт орхестри; 17.45 „У шлеських горах"; 18.05 Камеральний концерт; 19.10 Літер. чвертьгодина; 19.30 Трансм. зі салі Музікферайну в Відні: Академія з нагоди 250. роковин визволення Відня; 21.00 Концерт орхестри, спів (Ад. Добош тенор); 22.25 Спортові вістки.

БІРЖА.

ГРОШІ.

ДОЛЯР ДАЛІ ІДЕ ВГОРУ.

У понеділок рано Банк Польський підвищив курс доляра на 6.25. У приватних оборотах платили 6.30 до 6.31 зол.

МУЗА: „Чемп".

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 8. IX.: масло 2.50, молоко 15 сот., сметана 70 сот., яйця 3.90 зол. за копу. Тенденція на масло і яйця удержана, на сметану і молоко слаба.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". ... „Діло", Львів, Ринок 10